

Motion till riksdagen 2013/14:C17

**av Veronica Palm m.fl. (S)
med anledning av prop. 2013/14:225**

Bättre förutsättningar för gode män och förvaltare

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en omfattande och generell översyn av gällande lagstiftning.

Motivering

Ungefär 100 000 personer i Sverige har så betydande funktionsnedsättningar att de inte klarar av att sköta sina vardagssysslor eller bevaka sina rättigheter i samhället. De behöver bl.a. hjälp med att betala räkningar, stöd av någon som hjälper dem att ansöka om rätt insatser från välfärdssektorn och bevaka att insatserna utförs på bra sätt. Gruppen hjälpbehövande tillhör de absolut mest utsatta och skyddsvärda personerna.

Syftet med utredningen Vissa frågor om gode män och förvaltare (SOU 2013:27) var att säkerställa att det finns tillgång till kvalificerade och lämpliga ställföreträdare. Problemet är emellertid att direktiven begränsade utredningen till att enbart titta på kortsiktiga lösningar på vissa akuta frågeställningar. Huvudproblemen finns fortfarande kvar. Svarar det nuvarande systemet verkligen mot dagens behov? Hur skyddar samhället på bästa sätt de människor som är i behov av en god man eller förvaltare? Vi anser, i likhet med flera remissinstanser, att det behövs ett initiativ till att revidera och modernisera hela den aktuella lagstiftningen för att göra systemet mer ändamålsenligt utifrån de behov som finns i dag.

Lagar och regler om överförmyndarnas verksamhet är i många fall otidsenliga. Gällande lagstiftning inom området härrör i huvudsak från 1924 års förmyndarskapslag. Redan då lagen infördes kunde många av reglerna härledas så långt tillbaka som till mitten av 1700-talet. Lagstiftningen har förvisso reformerats ett antal gånger men samtliga reformer har haft ett särskilt fokus, vilket har medfört att de ändringar som genomförts har förts in i det

Fel! Okänt namn på dokumenttypen: FEU-OLEN

äldre regelverket. Under en längre period har såväl överförmyndare som ställföreträdare fört fram att lagstiftningen inte är utformad på ett sådant sätt att den möter de behov som ska tillgodoses. Det är också värt att notera att Helsingforsavtalet innebär att vi mellan de nordiska länderna ska ha så lika regleringar som möjligt inom detta område. Samtidigt kan vi konstatera att de flesta övriga länder har valt en annan väg än den vi upprätthåller i Sverige.

Under de senaste 20 åren har överförmyndarnas verksamhet expanderat. Antalet svåra fall har ökat och nya målgrupper som behöver hjälp har tillkommit. Överförmyndarna står också inför stora utmaningar på grund av att antalet äldre i befolkningen ökar. Det finns ett ökat behov av samarbete i större organisationer för att lösa uppgiften och för att säkerställa kvaliteten i verksamheten. Samtidigt är det allt svårare för kommunerna att förmå människor att ta på sig ett så krävande uppdrag. Vidare har både Riksrevisionen och Justitieombudsmannen upprepade gånger riktat allvarlig kritik mot brister i verksamheten. Detta sammantaget talar för att vi nu nått den punkt då en omfattande och generell översyn är nödvändig. Det är angeläget att skapa en lagstiftning och organisation som är anpassad för dagens samhälle.

Många i vårt samhälle behöver en god man. Samtidigt är det svårt att få tag i tillräckligt många som är beredda att åta sig uppdraget som god man. Därför finns det all anledning att se över lagstiftningen ur flera aspekter. Bland annat krävs en översyn av uppdraget som sådant samt den gode mannens roll och ansvar i förhållande till socialtjänsten. Det bör också klargöras hur många huvudmän en god man rimligen ska få ha. Alltför många uppdrag kan medföra att den gode mannen inte har möjlighet att ta till vara alla sina huvudmäns intressen. Även kraven på vilka som kan vara god man och hur verksamheten ska skötas och redovisas måste utredas. Vi anser därför att en översyn behöver göras av hela regelverket vad gäller gode män och förvaltare.

Under senare år har antalet barn som kommer till Sverige utan vårdnadshavare, s.k. ensamkommande barn, ökat markant. När barn kommer ensamma till Sverige och välkomnas till en kommun får de en god man. Då antalet ensamkommande barn stadigt ökar måste regeringen se till att kommunerna har förutsättningar att tillgodose behovet av gode män. Även detta behöver belysas i en kommande översyn

Stockholm den 7 maj 2014

Veronica Palm (S)

Carina Ohlsson (S)

Katarina Köhler (S)

Jonas Gunnarsson (S)

Hillevi Larsson (S)

Yilmaz Kerimo (S)

Lars Eriksson (S)